

hålle gjort stora uppföringar för erhållande af ett ortens behof motsvarande elementarläroverk; då vidare knappast någon stad i Sverige, med den folkmängd Engelholm eger, saknar en åtminstone treklassig skola; då slutligen lärjungarnes antal vid den i Engelholm varande tvåklassiga pedagogien är större, än det som finnes vid flertalet af rikets treklassiga elementarläroverk, torde det vara med billighet och rättvisa öfverensstämmande, att Engelholms tvåklassiga pedagogi förses med ytterligare en lärare och således upphöjes till treklassigt elementarläroverk, hvarom jag hos Riksdagen vördsamt anhåller.

Stockholm den 28 Januari 1867.

F. Rooth.

N:o 182.

Af Herr Fredricson: Om upphäfvande af presterskapets indigenatsrätt och konsistoriernas missiveringsrättighet.

Ibland de missförhållanden uti vår tid, som inom alla delar af landet öfverklagas, är den allmänt rådande prestbristen; många förslag hafva blifvit gjorda till dess afhjelpande, men häraf har ännu ingen verkan förspotts, fastmer blifver tillståndet med hvarje dag ganska betänkligt, alldenstund messfall på många ställen måste inträffa, äfvensom själavården, för bristande krafter, icke kan med nödig omsorg handhafvas.

Om man närmare undersöker orsakerna till prestbristen, så torde de uti väsendtlig mån härröra sig från tvänne föråldrade förhållanden, hvilka icke passa för vår tid och derföre med det snaraste borde upphävas, nemligen indigenatsrätten och konsistoriernas missiveringsrätt; häraf afskräckas utan tvifvel många unga män från att åtaga sig prestembetet. Då fäderneslandet är gemen-

samt och öppet för alla andra embetsmän, synes det vara olämpligt att med tvångsband hålla presten kvar till tjänstgöring och befordran inom det stift, der han råkar att vara född; uti en tid, då tvångsband icke lidas, välja derföre studerande heldre andra vägar, der de få njuta sin frihet att bo och verka, der dem synes vara bäst och lägliga tillfällen härtill erbjudas; vidare synes det mig vara orimligt, att en prest skall hafva sämre vilkor än en tienstedräng, som är viss att få stanna kvar på samma ställe intill tjensteårets slut, hvaremot den obefordrade presten hvarje dag är blottställd för konsistorii missiv att flytta från det ena stället till det andra, ofta flera gånger om året; en sådan godtycklig behandling och ett sådant ostadigt lefnadssätt vill ingen ung man med heder och god uppfostran gerna underkasta sig. Detta har också visat sig allt mer och mer på de sednare åren, då många nya vägar till verksamhet och försörjning yppat sig, nemligen att unge män efter fulländade studier, sökt anställning vid sådana tjenstebefattningar, der de få råda öfver sin egen person samt uppgöra antagliga vilkor för deras bostad och tjenstgöring, hvaremot ganska få velat egna sig åt det ansvarsfulla prestebetet, uti hvilket de dessutom äro utsatte för ofvannämnda tvångsband och godtyckliga behandling; och endast dessa tvänne förhållanden torde tillräckligt förklara orsakerna till den öfverklagade prestbristen.

Men härmed kunna församlingarne, som anständigt löna sina prester, icke vara belätne och derföre måste åtgärder vidtagas för undanrödjandet af allt sådant, som vållar ifrågavarande olägenhet.

Att indigenatsrätten upphäves har redan blifvit föreslaget af 1843 års kyrkolagskomité, och torde det nu vara hög tid att detta förslag antages, såsom absolut nödvändigt för ett behörigt ordnande af kyrkans och presterskaps angelägenheter.

Att konsistoriernas missiveringsrätt upphör, är äfvenledes nödvändigt, så framt unga män skola kunna förmå sig att ingå uti preteståndet.

Att ett sådant förhållande icke är omöjligt visar Englands exempel, der en kyrkoherde eger att skaffa sig medhjelpare, när han med någon prest här om kan träffa öfverenskommelse, så länge båda presterna derom åsämjas; der lär man icke hört talas om någon prestprist eller messfall, eller bristande själavård, utan der lär finnas fastmer många prester, som sakna anställning, dels derföre att de härutinnan ega sin frihet, och dels emedan den som icke gjort sig väl känd har svårt att finna någon principal; sådant skulle också förhållandet blifva här, om missiveringsrätten upphörde, att vid den goda tillgång på prester, som då utan tvifvel inträffade, åtskilliga prester, som för försumlighet eller oskickligt uppförande gjort sig mindre väl kände, skulle blifva utan anställning och tjensteårsberäkning, hvarigenom ett ganska verksamt band på presterskapet skulle erhållas att de troget och nitiskt uppfyllde sina pligter;

derjemte skulle det obefordrade presterskapets aflöning, utan någon lagbestämelse, blifva reglerad af sig sjelf samt under sådana fria förhållanden blifva uppgjord till ömsesidig belåtenhet. På grund af hvad jag sålunda anfört föreslår jag

upphäfvande af presterskapets indigenatsrätt och konsistoriernas missiveringsrätt.

Om remiss af denna motion till vederbörligt Utskott anhålles vördsamast.

Stockholm den 28 Januari 1867.

J. F. Fredricson.

N:o 183.

Af Herr Fredrieson: Angående ändring af Kyrkolagens 24 Kap. 30 och 31 §§, angående sättet för orgelnisters och klockares tillsättande.

Uti Kyrkolagens 24 Kap. 30 § stadgas, att orgelnist skall väljas af kyrkoherden och församlingen, som honom lönar, alltsom de deröfver kunna förernas, och i påföljande 31 §, att klockaren skall i lika måtto af kyrkoherden och församlingen väljas. Denna valrätt har genom Kongl. Resolutionen af den 20 November 1786 blifvit närmare sålunda bestämd, att församlingen skall uti voteringen vid klockareval deltaga efter gårdetal och kyrkoherdens röst räknas lika med halfva församlingens; och är denna grund för rösternas beräkning genom Kongl. Resolutionen den 7 Juli 1832 utsträckt äfven till förenade orgelnist- och klockaretjenster. Att häri ligger en uppenbar orättvisa mot församlingen, behöfver icke bevisas. Församlingen måste sjelf löna klockaren och or-